

Tankar på resande fot

På resande fot med familjen alltmedan revolutionen i arabvärlden fortsätter och får en ständigt växande roll i nyhetsförmedlingen. I Barcelona, några hundra kilometer ifrån Nordafrika, märks dessa politiska vulkanutbrott knappast alls i gatubilden. Men småningom, steg för steg, påverkas alla vi som bor i EU av omvälvningarna i Tunis, Kairo och Rabat. Folkmassor sätts i rörelse, nya ekonomiska kretslopp uppstår och vem vet, kanske alltsammans kommer att gynna även de krisdrabbade EU-länderna på norra sidan av Medelhavet.

Tankarna går osökt till den lyckosamma upplösningen av kalla krigets tudelade Europa. Observera, detta skedde för bara tjugo år sedan. Tänk om Medelhavsområdet fick samma chans att återuppstå som en ekonomisk zon. Förutsättningarna för en dylik integration är visserligen i många avseenden avgjort sämre än vad de i tiden var för Europa. Cynikern frågar sig dessutom om de är något att skryta med ens inom dagens EU ...

Den största frågan är ändå om de nu revolterande arabländerna kommer att utvecklas till moderna demokratier med civilsamhällen av västeuropeisk typ. De västerländska medierna har på ett tämligen naivt sätt byggt upp sin nyhetsförmedling kring diverse förväntningar om att ett himmelrike av denna typ nu står bakom hörnet för alla arabfolk. Så är självklart inte fallet.

Å andra sidan är det oundvikligt att den islamska världen står inför ett antal accelererande moderniseringsprocesser som ger spridning åt nya värderingar och samhällsformer. Intressant nog har denna process redan vidtagit i Turkiet, i tiden centrum för det forna osmanska riket som höll ihop en stor del av arabvärlden. Många ifrågasätter den islamska kulturens förnyelseförmåga men glömmer att den kristna världen också har att dras med en massa fördomar som kan göra livet nog så besvärligt.

Historiskt sett är den bästa garantin för en stabil samhällsutveckling en jämn ekonomisk tillväxt som gynnar också de breda folklagren och förstärker känslan av en gemensam framtid. Ekologiskt sinnade samhällsdebattörer talar varmt för att mänskligheten snarast borde sikta på låg tillväxt, eftersom detta skulle spara på naturen. Logiskt sett vore detta säkert möjligt, men hur det skulle öka välfärden och jämlikheten på global nivå är betydligt svårare att se – åtminstone om man utgår från hur människan tidigare har fungerat då tillväxten har varit låg eller obefintlig.

Tack och lov hugger vi pessimister och andra domedagsprofeter regelbundet i sten. Ett väsentligt skäl därtill är att vi glömmer att mänskligheten inte utvecklas jämnt utan ryckvis, genom snabba teknologiska innovationer som på några årtionden skapar helt nya möjligheter att höja livskvaliteten för en stor del av världens befolkning.

Det råder hur som helst ingen tvekan om att omvälvningarna i arabvärlden hänger samman med den moderna digitalkulturens genombrott. En annan sak är också säker: De stora förändringarna i mänsklighetens historia är ännu framför oss.

Henrik Meinander, HBL 26.2.2011